

Innspill til klimameldingen fra WWF Verdens naturfond – det lønner seg å kutte nå!

FNs klimapanel viser til at hele 78 prosent av de menneskeskapte klimaendringene stammer fra CO₂-utslipp fra fossil energi¹. Verdens energisystem står nå midt i et paradigmeskifte hvor fossile kilder skal erstattes med fornybart. Dette fører til økt risiko, men også muligheter for Norge. En klimatrygg fremtid for kloden er avhengig av at også Norge reduserer sine utslipp til null innen slutten av dette århundret. Og en økonomisk trygg fremtid for Norge er avhengig av et klimasystem i balanse².

Rent økonomisk vil det være langt mer lønnsomt å kutte utslipp nå slik at temperaturstigningen begrenses til under to grader, enn å håndtere konsekvensene av tre til fire graders oppvarming. Det viser analyser fra blant andre Mercer³, Cambridge University⁴, the Economist Intelligence Unit⁵ og London School of Economics⁶.

En viktig investering for å begrense klimaendringene er å ta vare på naturen som omgir oss. En klimatrygg fremtid er helt avhengig av levende hav og skoger. Over 1/3 av verdens klimagassutslipp til nå er tatt opp i havet, og 1/3 er lagret i skogene. Stadig flere havområder påvirkes av oksygenmangel som følge av dette. Forsuring av vannet fører til at korallrevene dør ut og fiskearter mister sine leveområder. Presset på planetens gjenværende skoger øker også, blant annet som følge av etterspørselen etter fornybare produkter. Karbonlageret i skogen må bevares, gjennom skogvern, skogrestaurering og mer bærekraftige metoder i skogbruket, samtidig som materialer fra skogen brukes der klimanytten er størst.

Norge har tradisjonelt lagt stor vekt på internasjonale virkemidler, blant annet kvotekjøp, for å gjennomføre nasjonal klimapolitikk. Den retningen styrkes i Meld. St. 41 (2016-2017) *Klimastrategi for 2030 - norsk omstilling i europeisk samarbeid* hvor det er lagt stor vekt på felles gjennomføring med EU for å oppnå klimamålene. Men, mye ny kunnskap har kommet de siste årene som understreker at den mest effektive klimapolitikken, både mest kostnadseffektiv og mest effektiv for å nå klimamålene, vil være å finne en kombinasjon mellom virkemidler som reduserer etterspørsel etter fossil energi, og tiltak som reduserer tilbudet av fossile energikilder. Forskning fra blant andre SSB⁷, og anerkjente professorer i

---

¹ FNs klimapanelers femte syntese rapport https://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar5/syr/AR5_SYR_FINAL_SPM.pdf

² Den britiske sentralbanksjefen Mark Carney har påpekt sammenhengen mellom klimaendringer og finansiell stabilitet <https://www.bankofengland.co.uk/speech/2015/breaking-the-tragedy-of-the-horizon-climate-change-and-financial-stability>

³ Mercer (2015), Investing in a time of climate change, <https://www.mercer.com/our-thinking/investing-in-a-time-of-climate-change.html>

⁴ Cambridge Institute for Sustainable Leadership (2015), Unhedgeable risk <https://www.cisl.cam.ac.uk/publications/sustainable-finance-publications/unhedgeable-risk>

⁵ Economist Intelligence Unit (2015), The cost of inaction https://www.eiuperspectives.economist.com/sites/default/files/The%20cost%20of%20inaction_0.pdf

⁶ London School of Economics (2016), Climate value at risk of global financial assets <http://www.lse.ac.uk/GranthamInstitute/publication/climate-value-at-risk-of-global-financial-assets/>

⁷ Forskning fra SSB viser at hele 2/3 av utslippskuttene til Norge bør komme fra å begrense tilbudet av klimagasser, fortrinnsvis gjennom å begrense tilbudet av olje og gass.

økonomi som Bård Harstad og Knut-Einar Rosendahl, bekrefter dette⁸. Det er en tilnærming som også vil være mest gunstig for omstillingen av norsk økonomi – hvor omstilling bort fra fossil energiproduksjon må skje slik at vi ikke står uforberedt den dagen markedene rundt oss har omstilt seg bort fra å etterspørre de utslippsdrivende produktene vi tilbyr.

WWF mener klimameldingen bør styrkes med tiltak som kutter utslipp i Norge, og samtidig omstiller norsk økonomi slik at vi sikrer nasjonal konkurransekraft og bidrar til at verden når målet om å begrense temperaturstigningen til 1,5C.

Hvordan begrense tilbudssiden

En klimatrygg fremtid krever at vi bruker våre felles midler til å skape klimaløsninger, ikke investere i nye klimaproblemer.

- Alle norske statlige midler (inkludert statlig eide selskaper) må plassere sine investeringer i tråd med klimamålene fra Paris-avtalen, altså i tråd med scenarier for 1,5C/2C.
- Norge må stanse tildelingen av nye letelisenser og avslutte TFO-ordningen på norsk sokkel.

Hvordan begrense etterspørselssiden

En klimatrygg fremtid er avhengig av at alle næringer sikres forutsigbare rammer for sin omstilling mot null utslipp. Det er fullt mulig – norsk næringsliv har selv vist til konkrete tiltak for å redusere sine utslipp til null innen 2050 gjennom veikartene for grønn konkurransekraft⁹.

- Utslippsbaner må etableres for alle sektorer, basert på scenarioene fra næringslivets veikart for grønn konkurransekraft. Slik kan næringslivet realisere sine ambisjoner for omstilling ved hjelp av langsiktige og forutsigbare styringssignaler.
- Tiltakene som er beskrevet i regjeringens strategi om grønn konkurransekraft¹⁰ implementeres i denne stortingsperioden og rapporteres på i de årlige klimarapporteringene til Stortinget.
- Innføre nye virkemidler og tiltak som vil gi utslippskutt og teknologiutvikling i både kvotepliktig sektor og ikke-kvotepliktig sektor, eksempelvis fra Miljødirektoratets beregningstekniske grunnlag¹¹ og representantforslag 16 S (2017-2018)¹², som vil gi betydelige utslippskutt

---

<https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2479117/DP+F%C3%A6hn+Hagem+Lindholt+M%C3%A6la+nd+Rosendahl.pdf?sequence=2>

⁸ <http://www.sv.uio.no/econ/forskning/aktuelt/arrangementer/konferanser/2018/dokumenter/harstad-januar konferansen-2018.pdf>

⁹ Gjennom arbeidet med grønn konkurransekraft ble det laget veikart fra 11 næringer som viser hvordan de kan nå null utslipp i 2050 og beholde sin konkurransekraft <http://www.groennkonkurransekraft.no/linker/>

¹⁰ Regjeringens strategi for grønn konkurransekraft

<https://www.regjeringen.no/contentassets/4a98ed15ec264d0e938863448ebf7ba8/t-1562b.pdf>

¹¹ <http://www.miljodirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2017/Juni-2017/Beregningsteknisk-grunnlag-for-Klimameldingen/>

¹² <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2017-2018/dok8-201718-016s/>

- Fullskala karbonfangst- og lagring i industrien implementeres (sement- og gjødselsproduksjon og avfallsforbrenning)

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Offentlige beslutninger som medfører utslipp av klimagasser, eller på annen måte direkte eller indirekte medfører en økt klimabelastning, skal så langt det er rimelig bygge på kunnskap om klimavirkningen av beslutningen. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på klimaet. Dette må gjelde alle myndighetsnivå: nasjonalt, og på fylkes- og kommunenivå.

- Ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd og foretar innkjøp, skal klimavirkningen vurderes og tillegges vekt. Vurderingen og vektleggingen skal fremgå av beslutningen.
- Staten må gå foran: Offentlig anskaffelser må være klimavennlige.
- Klimalovens rapporteringer til Stortinget og i statsbudsjettet følges opp og videreutvikles.
- Kommunene skal beregne og synliggjøre klimavirkningen av kommuneplanen og årsbudsjettet.

---

[1] Den britiske sentralbanksjefen Mark Carney har påpekt sammenhengen mellom klimaendringer og finansiell stabilitet. <https://www.bankofengland.co.uk/speech/2015/breaking-the-tragedy-of-the-horizon-climate-change-and-financial-stability>

[2] . Den juridiske klimarisikoen vil øke i omfang etter hvert som skadene av klimaendringene blir mer synlige. Vi så nylig at det amerikanske oljeselskapet Chevron, som er stevnet av staten California, vil dra med seg Statoil i søksmålet. Neste gang kan det være staten Norge.

[3] Forskning fra SSB viser at hele 2/3 av utslippskuttene til Norge bør komme fra å begrense tilbudet av klimagasser, fortrinnsvis gjennom å begrense tilbudet av olje og gass.

[4] Gjennom arbeidet med grønn konkurransekraft ble det laget veikart fra 11 næringer som viser hvordan de kan nå null utslipp i 2050 og beholde sin konkurransekraft.